N°. 214. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . . . „ 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

WOENSDAG 1 FEBRUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . . 5.50.

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen, per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

De Wet op het Armbestuur.

VI.

Wij keeren van onze beschouwing der verschillende afdeelingen van het Wetsontwerp terug, tot vestiging van ons oordeel over de algemeene strekking van het geëmendeerde en geämendeerde voorstel, dat onder het vorig ministerie is aangeboden. Wij erkennen het gaarne, dat de regeling van dit onderwerp innig verbonden is met de teederste aangelegenheden van de natie. Zeer verschillend evenwel is het oordeel over de wijze van die regeling, vooral naarmate zij in verband wordt gebragt met regten en pligten van den Staat en van de Kerk. Men is het eens, dat van die regeling zal afhangen „of deze regten en aangelegenheden gekrenkt of geëerbiedigd zullen worden; of de Staat al dan niet met drukkende en toenemende lasten zal blijven bezwaard; of voorvaderlijke deugden zullen worden onderdrukt of ontwikkeld; of spaarzaamheid onnoodig gemaakt, luiheid gestijfd, de droevige toestand eener geheele volksklasse bestendigd, of wel veerkracht hergeven, het aantal der armen verminderd en een betere stand van zaken, dan de tegenwoordige, zal geboren worden.”

Wij stellen ons voor, het laatste deel van onze taak te besteden aan het onderzoek, in hoever het tegenwoordig ministerie geslaagd is in hare poging, om de gevoelens der staatkundige partijen of de verschillende rigtingen, die er ten aanzien van dit aangelegen onderwerp bestaan, te bevredigen en op één punt te vereenigen, door hier wat aan te vullen, daar wat uit te ligten, en aan het oorspronkelijk voorstel een andere tint te geven.

In het orgaan der anti-revolutionnaire partij lezen wij:

„Met erkentelijkheid zagen wij, dat het doel der voordragt is: eerbiediging der regten van de Kerk; het aan haar overlaten van de ondersteuning der armen, als een *zedelijke*, geen *burgerlijke* pligt; het aan niemand toekennen van eenig regt tot onderstand van burgerlijke besturen.

„Beantwoorden de onderscheidene bepalingen van het ontwerp aan dat doel?

„Het is thans ons voornemen niet de voordragt in hare bijzonderheden na te gaan; doch reeds nu meenen wij met ernst op twee hoofdbepalingen te moeten wijzen, welke ons voorkomen met dat doel niet overeen te komen. Wij bedoelen de artikelen 21 en 25 en geheel het Vierde Hoofdstuk van het ontwerp.

„In beide bespeuren wij de kiem voor het voortduren of herleven van hetgeen ons in den tegenwoordigen toestand zoo verderfelijk voorkomt: *het stoppen der bronnen van bijzondere liefdadigheid, en Staats-armverzorging*, met alle hare droevige gevolgen. In beide zien wij de sterkste aanleiding en verzoeking voor de gezindten om de zorg voor haar armen geheel en al op den Staat te werpen, de door de gemeente opgebragte gelden tot andere kerkelijke einden te bezigen, kosteloos, ook om staatkundige redenen, waar het om meerderheid van zielental kan te doen zijn, met het proselytismus zijn' gang te gaan; en dit alles met te meer schijn van noodzakelijkheid, omdat men weet, wat er van vrijwillige giften wordt, waar de verpligting of gezindheid van den Staat om zich met armverzorging in te laten, niet in beginsel en toepassing ontkend wordt.

„Aan de andere zijde zullen welgezinde gemeenten met dubbele zorg worden beladen en de zoo noodige klem missen, om door spaarzame bedeeling en heilzame tucht niet alleen in den nood der armen te voorzien, maar hen uit dien nood op te heffen.

„Mogt nader onderzoek en het gemeen overleg der Kamer met de Regering het daar heen leiden, dat door wijziging dier bepalingen het voorop gestelde doel bereikt en de wettelijke liefdadigheid voor goed gekeerd werd; dat de heillooze gemeentelijke subsidiën trapsgewijze verminderden en spoedig geheel ophielden, door het terugbrengen van geheel de armenzorg aan de kerkelijke liefdadigheid, slechts zoo weinig uitzonderingen werden toegelaten, als maar eenigzins bestaanbaar is met de verpligting, die in buitengewone gevallen ook op de besturen jegens hulpbehoevenden rust en met de wenschelijkheid om sommige algemeene inrigtingen, als hospitalen, geneeskundige hulp en wat dies meer zij, geheel of ten deele ten koste dier besturen te laten.” (1)

Wij hebben de bezwaren doen kennen, die bij ons zijn opgerezen tegen de bepalingen van het wets-ontwerp, die de armlastigheid en het verleenen van subsidiën regelen. In dit opzigt dus, zijn wij met het orgaan der anti-revolutionnaire partij homogeen; en als bij ons de overtuiging bestond, dat er bij de Kerk eene levendige bewustheid werd gevonden, dat zij de ondersteuning der armen beschouwde te behooren als haren zedelijken pligt en eene neiging om dien pligt zoo getrouw mogelijk te vervullen — er zou geene aanleiding zijn om regels te stellen voor de gevallen, dat ook op het burgerlijk bestuur eene verpligting kwam jegens hulpbehoevenden. De anti-revolutionnaire partij noemt die gevallen buitengewoon of zeldzaam; de ondervinding leert, dat de aanvrage om ondersteuning vermenigvuldigt, naarmate te meer neiging bestaat bij het kerkelijk bestuur, om zich aan dien pligt te onttrekken. In zulk een toestand kan bezwaarlijk de Kerk eerbiediging harer regten in den meest uitgestrekten en bepaalden zin eischen, als zij in de vervulling van hare pligten te kort schiet, en het is goed, dat de burgerlijke wet dien pligt herinnert en voorzorgen neemt, dat daar, waar het kerkelijk beheer op burgerlijk gebied treedt, misbruiken kunnen worden voorkomen of geweerd.

Wij zijn van oordeel, dat regels voor een welgeordend armbestuur heilzaam en noodig zijn, opdat er tusschen de onderscheidene inrigtingen eenige overeenstemming kome en vooral worde verhoed, dat de onderstand luiheid voede en alzoo de armoede niet lenige, maar aankweeke.

De anti-revolutionnaire partij ziet in de wet eene kiem van staats-armverzorging, — en wij schromen niet, om met dat oordeel in te stemmen; — niet, omdat art. 21 in het wets-ontwerp is opgenomen; maar omdat de kerkelijke instellingen van weldadigheid van doelmatige wettelijke banden zijn ontheven, dat tot eene groote willekeur van handeling zal leiden, welke in het algemeen de strekking zal hebben om den last der ondersteuning van zeer vele armen op het burgerlijk bestuur over te dragen, langs welken weg men, na korter of langer tijd, onfeilbaar zal geraken tot eene eigenlijk gezegde armenbelasting op eene steeds toenemende schuld.

Het behoeft geen betoog, dat wij met de anti-revolutionnaire partij in beginsel de staats-armverzorging verlangen te keeren. Het is in het welbegrepen belang van den Staat, als wij dit kwaad zooveel mogelijk trachten te verhoeden. Wij zouden tegen art. 21 geen bezwaar hebben, zoo er bij het wetsontwerp voldoende waarborgen gegeven waren, dat de kerkelijke instellingen van weldadigheid met naauwgezetheid hare verpligtingen vervulden. Wij zien niet in, dat door gemeen overleg tusschen de Kamer en de Regering het wetsontwerp in dien geest kan worden gewijzigd, omdat de memorie van toelichting schijnbaar althans hetzelfde beginsel huldigende, echter te duidelijk het verschil in de toepassing heeft geopenbaard, *tenzij* men een gelijken weg insloeg als bij het wetsontwerp op het toezigt der kerkgenootschappen werd bewandeld, door een transactie-geest te huldigen, waardoor het oorspronkelijk wetsontwerp schier onkenbaar wordt.

Er bestaat niettemin eene andere rigting, die van de ondersteuning der behoeftigen, uitsluitend door de kerkelijke instellingen van weldadigheid, geene gunstige verwachtingen koestert; die van meening is, dat de armverzorging gedeeltelijk ook van staatswege moet plaats hebben, en staatsbemoeijing mitsdien noodzakelijk is. Die rigting wanhoopt aan eene doelmatige kerkelijke armenzorg en beweert, dat de Staat om [illegible] *wil* verpligt kan worden de armenzorg niet geheel over te laten aan de Kerk en aan bijzondere personen. Die rigting kan ook in het wetsontwerp geene bevrediging vinden; want zij niet daarin, wat Mr. DE BOSCH KEMPER bedoelt: „Alleen daar, waar de armenbedeeling van bijzondere personen, van wege de Kerk en van wege de Staat goed op elkander slaan, mag men eene goede armenbedeeling verwachten. Alleen bij een organisch bijzonder-, kerk- en staatsleven kán ware vooruitgang gevonden worden.” Die rigting is regtstreeks gekant tegen de bijzondere en kerkelijke liefdadigheid. Zij noemt het gebrek den prikkel tot den arbeid en meent, dat hoe meer die prikkel verzwakt wordt, hoe meer armoede er zal bestaan. Zij telt onder de uitzonderingen de gevallen, dat de bedeeling door de tot waarachtig leven opwekkende kracht der liefde minder schadelijk is. Zij beroept zich op de geschiedenis, die met de onwraakbaarste bewijzen leert, dat het getal dergenen die onderstand genieten, steeds de natuurlijke strekking heeft om aan te wassen; en als die strekking niet door vermeerdering van volkswelvaart wordt opgewogen, dan kan zij alleen in het eindelijk ontoereikende der liefdegaven en der ondersteuning hare beperking vinden. Het getal bedeelden en armen groeit altijd sterker aan, dan dat de weldadigheid aan de steeds grooter wordende vraag om bedeeling zoude kunnen voldoen.

Wij behoeven niet te betoogen, dat deze rigting tegenovergesteld is aan dat deel van het anti-revolutionnair gevoelen, dat juist eene bezorgdheid ademt over het *stoppen der bronnen van bijzondere liefdadigheid*, waarvan de kiem in het wetsontwerp zou gelegd zijn.

Deze rigting verlangt middelen, om de armoede te verminderen, om voor bedeelden langzamerhand de bedeeling onnoodig te maken, ten einde die te geven aan anderen, welke haar niet kunnen ontberen. Waar dit geen plaats vindt, moet onvermijdelijk het getal armen tot die hoogte toenemen, dat ellende en ontijdige dood hun getal beperken. De geschiedenis leert dit feit, naar het oordeel van een bekwaam voorstander dezer rigting, met zulke onwedersprekelijke bewijzen, dat men willens blind moet zijn, om die waarheid niet te zien.

De tegenwoordige toestand van het armwezen in ons Vaderland vordert voorziening.

Tot dien toestand zijn wij geraakt, ten gevolge van eene regeling van de armenzorg, zoo als zij nu bij het tegenwoordig wets-ontwerp wordt bestendigd.

De kerkelijke organen juichen dat wets-voorstel toe, omdat het in hun oog de vrijheid en zelfstandigheid van het beheer der kerkelijke instellingen van liefdadigheid bij de wet zal waarborgen; ofschoon, naar ons gevoelen, daardoor de weg open blijft, om bij het eerste misbruik, dat de Regering op het gebied der kerkelijke armenzorg ontmoet, door het wetgevend gezag verdere misbruiken te keeren. De bron der kerkelijke liefdadigheid wordt door [illegible] wet evenmin gestopt, als zij door kerkelijke voorschriften milder gaat vloeijen.

Het vertrouwen in een regelmatig beheer, dat het waar belang der armen behartigt en zich niet aan behoorlijk toezigt tracht te onttrekken, doet [illegible] bronnen vloeijen. Waar dat vertrouwen [illegible] de natuurlijke of normale loop der [illegible] leid, en openbaart zij zich in de [illegible] heid. In een tijd dus, waarin de [illegible] zich in kwijnt, — niet omdat het [illegible] meer en meer de zaak mengt, maar [illegible] aanzienlijkst veldwinnende [illegible], — is het dwaas deel der Protestant[illegible] losbandigheid; — maar voedsel te geven [illegible] pligt van het Staatsgezag, om, in is het integendeel [illegible] het belang van Kerk en Staat, beter en doelmatiger dan bij het tegenwoordig wets-ontwerp, een regelmatig [illegible] eene verstandige, doeltreffende hulpverleening, [illegible] ingerigte zamenwerking der onderscheiden organen van armenzorg te bevorderen en te waarborgen.

(1) *De Nederlander* van 4 Januarij.

De (oude) *Rotterdamsche Courant* had den 21 dezer eene *advertentie* in hare kolommen opgenomen, van den navolgenden inhoud:

Zondagsmuziek.

»Er is bij meerderheid van stemmen in onzen stedelijken raad beslist, dat met de komende Lente weder *de dag des Heeren zal ontheiligd worden.* Men vraagt, waarom toch in den tijd, toen de cholera heerschte, niemand heeft durven doen, wat men nu reeds weder zoo driest en vermetel zich heeft voorgenomen?»

De burgemeester van Rotterdam, de heer Hoffman, die geen duidelijk begrip schijnt te hebben van de heiligheid der »vrijheid van drukpers«, ook dàn wanneer een blijkbaar, anti-revolutionnair gemoed zijne bezwaren in niet al te kiesche en bescheiden uitdrukkingen lucht geeft, heeft, naar het schijnt, de opneming van deze advertentie in de *Rotterdamsche Courant* zeer ten kwade geduid. Volgens de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* maakte de heer Hoffman van deze zaak een vraagstuk, gewigtig genoeg, om daarvan in het openbaar eene mededeeling te doen in de zitting van den Gemeenteraad van den 26 Dec. jl.

»In de *Oude Rott. Cour.* was, zeide hij, een hoogst onvoegzame advertentie of mededeeling voorgekomen over de Zondagsmuziek. Hij had een bepaald onderzoek ingesteld naar den oorsprong dier advertentie, waarbij hem gebleken is, wie er den inzender van was. Het lag thans niet in zijne bedoeling, om ernstig gevolg aan deze zaak te geven, omdat de raad te hoog geplaatst is, om zich haar te mogen aantrekken. Hij bragt het gebeurde echter ten openlijke kennis, ten einde daardoor den schrijver te verwittigen, dat hij wel zal doen, zich voortaan voor dergelijk schrijven te wachten. Wat de *Oude Rott. Cour.* betreft, die nog altijd geregtigd is tot het dragen van het stadswapen, haar zal spreker ernstig over het gebeurde onderhouden en zal hij, wanneer zich later een soortgelijk geval mogt voordoen, aan den raad voorstellen, haar het regt tot het voeren van dat wapen te ontnemen.»

De *Rotterdamsche Courant*, welke hier meer onmiddellijk in de zaak werd betrokken, beloofde *nader* op deze »mededeeling« des Burgemeesters van Rotterdam te zullen terug komen. In haar N°. van heden lezen wij daaromtrent het volgende:

Zeldzaam maakte eene mededeeling van een Voorzitter van een Gemeenteraad grooter sensatie, dan die welke in de zitting van donderdag ll. door den Voorzitter van den Rotterdamschen Gemeenteraad werd gedaan nopens zekere Advertentie, opgenomen in de *Rotterdamsche Courant* van den 21 en 22sten ll., met het opschrift *Zondagsmuziek*; die mededeeling toch was hier ter stede het onderwerp van veler gesprekken, gaf tot verschillende oordeelvellingen aanleiding, wekte ook buiten Rotterdam veler aandacht en werd zelfs door een der binnenlandsche dagbladen overgenomen, als niet onbelangrijk voor de geschiedenis van de vrijheid der drukpers hier te lande.

Maakte ooit eenige mededeeling van den Voorzitter van den Gemeenteraad te Rotterdam op ons een pijnlijken indruk, het was dezelfde mededeeling van ll. donderdag, welke ons te meer trof, daar 's mans helder verstand, zijn diep doorzigt en zijn wijs beleid den heer *Hoffman* te regt de algemeene achting hebben verworven. Die achting, welke ook wij den heer Burgemeester steeds toedroegen en waarvan wij meermalen, niet uit gunstbejag of laffe vleijerij, maar ongehuicheld blijk gaven, weêrhield ons, bij het berigt der gedane mededeeling, reeds terstond eene aanmerking daaromtrent, in zoo ver zij onze Courant betrof, in het midden te brengen, en deed ons besluiten liever de nadere toelichtingen af te wachten, door den Voorzitter in het openbaar toegezegd.

Zondag morgen gewerd ons een biljet van den heer Gemeente-Secretaris, waarbij »Heeren Redacteuren der *Rotterdamsche Courant* werden verzocht maandag den 30 januarij 1854, tusschen 11 en 2 ure, bij heeren Burgemeester en Wethouders ten Raadhuize te komen.» Aan deze uitnoodiging werd gereedelijk voldaan en ons toen, in de vergadering van heeren Burg. en Weth., bij monde van den heer Burgemeester te kennen gegeven, hoe de bewuste Advertentie hem zoo beleedigend voor den gemeenteraad was voorgekomen, en zoo zeer berekend om de besluiten van dat Collegie aan de openbare minachting prijs te geven, dat hij, als hoofd van dat Gemeentebestuur, zich verpligt geacht had, zijne afkeuring daarvan in het openbaar te uiten; en thans nader aan ons, als Courantiers, zijne verwondering over de opneming dier Advertentie te betuigen, alsmede hoe hij zich voorbehield, mogten stukken van zoo verregaand krenkenden aard andermaal in onze Courant opgenomen worden, den Raad voor te stellen, die Courant het voeren van het stedelijk wapen, het eenige wat nog een zeker bepaald verband tusschen haar en het Stedelijk Bestuur daarstelt, te ontzeggen, en wel omdat, zijns oordeels, het geene houding hebben zou, dat een blad, hetwelk zoo hevige beschuldigingen tegen de Regering der gemeente bleef opnemen, het gemeentewapen aan zijn hoofd bleef dragen.

Daarop werd, onderanderen, door ons geantwoord, dat, — ofschoon het er verre af was dat de wijze, waarop in de bedoelde Advertentie over een besluit van den Gemeenteraad gesproken werd, ons aangenaam zou zijn geweest, wij geene vrijheid hadden gevonden, om de opneming dier annonce te weigeren; dat wij als eigenaars en uitgevers van een onafhankelijk dagblad ons op geenerlei wijze konden verbinden de opname van advertentien of ingezonden stukken te weigeren, waarin iets werd gezegd dat één of meerdere leden van den Gemeenteraad niet welgevallig mogt zijn, ofschoon wij meermalen de plaatsing van ingezonden stukken van dien aard, niet zonder onaangenaamheden met de stellers, ontraden en daardoor voorgekomen hebben, en dat het behoud van het stads wapen aan het hoofd onzer Courant, daargelaten in hoe ver zulks nog als een ontneembaar regt kon worden aangemerkt, onzes inziens ons niet verantwoordelijk maakte aan het stedelijk bestuur (vooral niet sedert de privilegien, aan de betaling van recognitie verbonden, reeds vroeger van Rewriede en na het ophouden dier betaling geheel vervallen zijn); dat wij echter hoopten van de toezending van dergelijke advertentien verschoond te blijven, opdat daardoor verdere onaangenaamheden voorgekomen mogten worden, en dat wij, in zich onverhoopt opdoende gevallen van zoo verregaanden aard, de inzenders daarvan het aanhouden op plaatsing ten ernstigste zouden ontraden.

Dit was de hoofdinhoud van het gesprek, door ons met heeren Burgemeester en Wetkouders gevoerd, en hetwelk onzerzijds met aanbeveling van onze belangen, hunnerzijds met een beleefd afscheid eindigde. — Met deze weinige woorden hopen wij aan onze belofte en veler verlangen voldaan te hebben, dat wij op deze veel besprokene zaak nader terug zouden komen.

Het gebeurde komt ons gewigtig genoeg voor, om er de algemeene aandacht op te vestigen. De geringste poging tot aanranding van de vrijheid van drukpers mag, meenen wij, door ons en door onze confrères, onverschillig van welke politieke kleur, niet met stilzwijgen worden voorbijgegaan.

Wij zien vooreerst den burgemeester van Rotterdam een »bepaald onderzoek« instellen naar den steller eener *advertentie*, waarin welligt op niet te bescheiden toon, maar dan toch eene, uit godsdienstige gevoelens verklaarbare afkeuring, wordt openbaar gemaakt over eene handeling van den gemeenteraad.

Naar het schijnt zou de Burgemeester er in geslaagd zijn, den schrijver te ontdekken; en aan die ontdekking heeft hij gemeend eene openlijke waarschuwing te moeten verbinden. Wij hopen evenmin als wij het gelooven, dat de Redactie onzer wel »tegenovergestelde« Rotterdamsche zuster, doch in wie wij verwachten eene niet minder moedige verdedigster der vrijheid van drukpers te zien als wij, — tot den uitslag van het »bepaald onderzoek« zal hebben bijgedragen. Het zou niet alleen eene miskenning zijn van de roeping en den pligt eener courant; maar tevens het vertrouwen, dat men in haar stelt, ten eenemale doen verliezen.

Hoe evenwel de burgemeester, op andere wijs, den naam des schrijvers heeft kunnen te weten komen, is ons, voor alsnog onverklaarbaar; en om de eer der geheele periodieke drukpers zijn wij niet vreemd aan de meening, dat de »waarschuwing« niet veel meer is geweest dan eene bedreiging. Zij is daarom niet minder eene aanranding van de vrijheid der drukpers. Wanneer op die wijze vrees zal moeten worden aangejaagd aan ieder, die zijne meening wil openbaren: wat blijft er dan over van het grondwettig regt in Nederland, om vrijelijk, zonder voorafgaand verlof, zijne gedachten door den druk te mogen bekend maken?

Even afkeurenswaard achten wij de bedreiging, waarmede onze Rotterdamsche zuster is begroet, ten einde haar voortaan elke openbaring van gevoelens, strijdig met die van den burgemeester, te doen van de hand wijzen. En het is met kalmte, maar ook met de waardigheid overeenkomstig der periodieke drukpers, welke hare pligten kent, dat op deze bedreiging door de *Rotterdamsche Courant* is geantwoord. Die roeping is, om, waar het mogelijk is zonder verzaking van beginselen, alle botsing en verdeeldheid te voorkomen; maar niet te zwijgen, ook waar eigenbelang dat zou aanraden, waar pligt, wet en beginselen het gebieden. Zóó althans leggen wij het antwoord uit, dat door de *Rotterdamsche Conrant* is gegeven: en gaarne hadden wij dan ook gezien, dat »de aanbeveling van onze belangen« ten slotte ware achterwege gebleven, omdat zij, in *deze* omstandigheden, niet scheen te strooken met de houding van eene vertegenwoordigster der vrije drukpers, die op even wederregtelijke als ongrondwettige wijs ter verantwoording was geroepen.

De »vrijheid van drukpers« en de geheimhouding van de personen, die van hare kracht gebruik maken, zijn twee kostbare kleinodiën, aan de zorgen der journalistiek toevertrouwd. Elke schending van die zorgen, elke poging om ze aan te randen behoort te worden gesignaleerd en met kracht bestreden, want zij maken een *geheel* uit, waarvan zelfs het geringste *deel* niet kan gemist worden.

Aan de Januarij-aflevering van de *Maandelijksche Kronijk* ontleenen wij nog de volgende zinsneden, waarin met juistheid het karakter van de discussiën over het bekende voorstel der negen leden wordt geschetst.

Hoe men de deliberatiën over het voorstel, de incidenten daargelaten, ook leze en herleze, het is altoos één even ongerijmd als gevaarlijk principe dat bovendrijft, dat schering en inslag van aller redenering, hoe ook gevarieerd, uitmaakt, het is dat: »dat voorstel komt van u, liberale leden der Kamer, en daarom: *verwerpen.* De een verkondigde dit nu wel meer verbloemd dan de andere; de een was misschien meer in tweestrijd met zijn politiek geweten en met zijne parlementaire verpligtingen dan de andere; genoeg, hoe ook verkleed, ingekleed, of uitgekleed, het was steeds: het komt van u, weg er mede. Bij voorbeeld: Het tonnegeld is eene drukkende last voor den handel; wij zijn het eens, dat het vertier en dus de algemeene welvaart er schade door lijdt; wij weten dat de handel niets liever verlangt dan de afschaffing; wij deelen niet het absurd beweren, dat de handelaar het tonnegeld betaalt en het dus bij opheffing in zijne beurs zou steken; want dat is niet zoo, per slot van rekening betaalt het de consument (alsof dat niet met den accijns op levensbehoeften evenzeer het geval ware!); wij geven dit gaarne aan de voorstanders der afschaffing toe; er is meer; wij verlangen, wij haken er na, vooral ook met het oog op de.... Kamers van Koophandel, maar....het voorstel komt van u.... ergo, *afstemmen.* Als morgen de regering de afschaffing voorstelt. weest verzekerd, dat wij het voorstel dan met beide handen zullen aannemen. En zóó vertoonden zich een beduidend groot aantal paar handen, die *alles* van de regering wel zouden willen aannemen, maar van negen hunner medeleden, die van hun grondwettig regt van voorstel gebruik hadden gemaakt, eerst nadat de regering in officiële stukken verklaard had niets te zullen doen, — neen, dat zou zijn eene consequentie, die al te inconsequent voor eene tegenovergestelde, dat is, eene verkeerde, rigting zou zijn. Wij herhalen het: de natie zal dergelijke redenering, dergelijk begrip van vertegenwoordiging harer belangen, gaandeweg beter leeren schatten en misschien wel eens met den vroeger niet tegenovergestelden heer de Kempenaer van 1842 zeggen: »Men heeft zich meer dan eens laten terughouden door de vrees, dat een te nemen besluit aan het gouvernement niet mogt behagen. Een kanonschot in de Middellandsche Zee (lees thans: in de Zwarte Zee) een ernstig of stroef gelaat van een minister (lees: van meer dan een minister) is genoeg geweest om *niet* tot stand te brengen wat nuttig en wenschelijk werd geacht. Zoo heeft zich de Kamer meermalen gedragen als eene vreesachtige jonkvrouw, niet als een krachtig man.»

Zeer zeker is dat meermalen gebeurd, vooral ook gedurende den tijd, dat UEdel Mog. met de begaafdheid u zoo eigen, de grondvesten van het behoud en van de onvrijzinnigheid met kracht bekamptet en u overal aansloot waar verbetering aan te brengen was, zoo zelfs, dat ge, met Thorbecke en Storm en van Dam en Wichers en anderen te rade werd, om bij de halsstarrige weigering van het volhardend behoud, eenvoudig het initiatief te nemen, *niet* over eene wijziging in eene of andere onbeduidende wet, maar in de wet der wetten, de grondwet van Nederland en het versleten stelsel dat onder hare hoede, sedert 1830 vooral, zoo welig getierd en wortel geschoten had in het dierbaar vaderland.

Tot zoo ver de algemeene indruk, die de discussiën op ons en voorzeker op het verlichte gedeelte der natie gemaakt hebben. In één woord, en het is het woord, waaraan vroeger eene al te beruchte beteekenis was verbonden, de politiek, bij de behandeling van het voorstel gevolgd, ze was de »*weerhaan-politiek*«, meer vergeeflijk nog, — zoo van vergoelijking sprake kan zijn, — bij de kersversch ingekomen tegenvoeters der afgetreden bewindslieden, dan bij de oude strijders en kampvechters voor 's volks belangen, die, door zulke handeling uit politieke beweegredenen, getoond hebben òf invaliden òf renegaten te zijn!

En nu de discussiën zelve of liever het onderwerp van de discussie. Meent men, dat wij den lezer dienst zouden doen met de afschrijving van die eeuwigdurende antipoden-wandelingen? Meent men, dat eenig nut te trekken zou zijn uit die eindelooze herhalingen van wat het voorloopig verslag reeds had bijeen verzameld, om het voorstel met alle bolwerken van alle mogelijke exceptiën quo ad formam en quo ad jus te ommantelen, zoodat men eerst een geheel geretrancheerd kamp met geheime loopgraven en valbruggen en pallisaden en struikgewas moest doorworstelen, eer men tot het eigenlijke slagveld kwam?

Meent men, dat er eenige voldoening, wij zeggen niet eenige leering in gelegen is, om nogmaals te laten variëren het bekende doch valsche thema, dat de accijnsen eigenlijk niets afdoen tot den prijs der levensmiddelen, en dat het volmaakt onverschillig is of een naburig land al dan niet accijns heft op *hetzelfde* voorwerp, dat in uw eigen land met accijns bezwaard is?

Gelooft men, dat voor de geschiedenis bewaard moet blijven de staathuishoudkundige praedestinatie-leer van den heer Forcest (door Thorbecke Turksch fatalismus geheeten), die als hij rondom zich ziet wat er in de wereld zoo al gebeurt, opmerkt, dat iedere poging op grootere of kleinere schaal, om het lot dan van de eene dan weder van de andere klasse der maatschappij te verbeteren, en om de klove weg te nemen tusschen de verschillende standen, nog zelfs geen enkel oogenblik van toenadering heeft kunnen te weeg brengen,« en die dan vraagt of hij »hier niet aan een hooger plan in het wereldbestuur moet denken«, — eene leer die alle ontwikkeling breekt, alle opheffing, alle veredeling den bodem inslaat en verdierlijking en slavernij eene afschuwelijke plaats in het wereldbestuur laat innemen?

Verlangt de lezer nogmaals te vernemen, wat dagelijks werd rondgebazuind, dat de maatregel was een middel, om op de verkiezingen te werken, waardoor men zonder het te weten en zeker zonder het te willen, eene niet zeer vleijende getuigenis van de Nederlandsche kiezers, waardoor men zelf was afgevaardigd, in 't openbaar aflegde, en hun daardoor alle zelfstandigheid en inzigt ontzegde?

Heeft men noodig stil te staan bij die zeer gerekte redeneringen van de zoodanigen, die, blijkbaar verlegen met hun toestand, redeneerden in den trant van hen, die steeds wat weten te geven en te nemen, en die zeiden: ja, ons belastingstelsel vordert herziening; ja, onze mindere klassen behoeven tegemoetkoming, maar.... toevallig niet daarin of daarmede, hetwelk door u wordt voorgesteld. Neem liever het gemaal geheel of gedeeltelijk weg, en ik zal u dadelijk mijne stem geven; verbeter de patentwet; verander de grondslagen der personele belasting, schaf den turfaccijns af, kortom revideer en corrigeer de geheele accijnswetgeving, except den accijns op het geslagt en het tonnegeld der zeeschepen, en wij zullen gaarne er toe medewerken. Moeijelijke positie inderdaad voor een Ministerie, dat ten minste door een harer leden, liet *doorschemeren* dat, als de Russen en Turken vreedzaam met elkander zullen leven, den Schamijl ten onder gebragt zal zijn, en Perzie rustig blijft en Menschikoff te Konstantinopel op thee-visite komt,.... er wel.... ter gelegener tijd.... *iets.... zou kunnen mogen worden* voorbereid of gedaan! Stel dat dit alles gebeure en spoedig gebeure; neem aan, dat de Oostenrijksche fondsen in een halfjaar tijds verbazend rijzen en dat de blaauwe Grieken aan de Amsterdamsche beurs boven pari verhandeld worden; stel verder, dat dit Ministerie getuige moge zijn van het aansteken der groote vredespijp, niet meer zooals men dit onlangs Aberdeen in den Punsch liet doen, zittende op een vaatje poeder van den eerlang te standbeelden Barthold Schwartz, — maar van de echte Goudsche vredespijp, welnu, posito het was alzoo, aan wiens wenschen zal het Ministerie dan gehoor moeten verleenen? Aan den stelselmatigen bestrijder van den turf-accijns; aan den afschaffer van den rogge-accijns, aan den tegenstander van het gemaal; aan den vijand van de patentwet of aan den beschermer van de dienstmeisjes van 16—18 jaren; of eindelijk aan dien anderen oeconoom, die eene duchtige greep wilde doen (Mr. van Deinse) en die zeker, om zijn afkeer van de belasting op de krachtigste wijze te formuleren; zoowel alle accijnsen wilde opheffen tegen eene kleine inkomsten-belasting van even 10 millioen; niettegenstaande de geschiedenis, die rijke

meesteres, aan ieder en ook aan hem (bij opzettelijke historische nasporing) geleerd had, dat dergelijke inkomsten-belastingen tot verderf van land en financiën hadden geleid?

Neen, wij zien het nut niet in van dergelijke reproductie of van dergelijken nadruk van de verslagen. Wij plaatsen met vader Cats onder al die mom-aangezigten, 't zij met mystieke of niet mystieke hand uit de wolken neêrgedaald, ter verschrikking der onschuldige kinderkens, die het ijlings op een loopje zetten, het bekende versje:

'*s* Is maar een niet
Die 't wel beziet,

En, ten einde het oeconomisch vraagstuk, dat van nu af meer bepaald aan de orde gekomen is, in zijnen vollen omvang bij te lichten, bepalen wij ons tot de mededeeling van datgene, hetwelk door eenige der voorstellers en anderen het meest belangrijk is bijgebragt en waaromtrent zij weinig of geene tegenspraak hebben ontmoet, om daarna terug te zien op eenige algemeene beschuldigingen, en om ten slotte nog eens terug te komen op een belangrijk punt van constitutionneel staatsregt, dat bij deze gelegenheid in een aller tegenovergestelden trant is behandeld of mishandeld.

De Fakkel van 27 Januarij behelst een adres van den Kerkeraad der Christelijk Afgescheidene gemeenten te Kockengen aan den heer Commissaris des Konings in de provincie Utrecht, waarbij het verzoek wordt gedaan, om krachtens art. 8 der Wet op de Kerkgenootschappen aan de Roomsch-Katholijke gemeente aldaar, het luiden of kleppen van haren klok, zoals die thans is geplaatst, gedurende de openbare godsdienstoefeningen der al- of niet afgescheidenen Hervormden te ontraden, en des noods te verbieden.

De Redactie van *de Fakkel* is verzocht een exemplaar van dat nommer te zenden aan de HH. DE BRAUW en HOFFMAN, die voor het kiesdistrict Gouda in de Tweede Kamer zitting hebben.

Nederlanderachtigheden.

De Noord-Nederlander deed de vraag:

Wie zijn het, die medegewerkt hebben, tot de verbetering in den toestand van 's Lands schatkist?

De Nederlander geeft daarop in N°. 1100 ten antwoord: «Onder de zoodanigen moet inzonderheid ook de heer «*van Hall* worden geteld.»

Zeker door de Wet van 6 Maart 1844, *houdende vaststelling eener belasting op de bezittingen?*

In dat antwoord ligt voor ons, die in ons N°. 200 de strekking van die wet hebben onderzocht, het bewijs, dat de heer SCHÜLLER TOT PEURSUM volkomen gelijk heeft, als hij zegt: «hetgeen mij in het politieke stelsel der *anti-* «*revolutionnaire* partij vooral tegenstaat, is hare *listige* «*vereeniging van waarheid en logen.*»

Buitenland.

ENGELAND.

In de dezer dagen te Manchester gehoudene vergadering van voorstanders eener liberale staatkundige hervorming hebben (gelijk gemeld is) de hoofden dier partij zich stellig verklaard tegen eenen oorlog met Rusland ten gunste van Turkije. De heer Cobden grondde deze zijne meening hierop, eensdeels, dat Engeland niet geregtigd was, om Rusland tegen te gaan in, al ware het onredelijke en onregtvaardige aanranding van het zwakkere Turkije, anderdeels, dat Engelands handelsbelang medebragt, om met Rusland in vrede te blijven. Indien de magt van dit rijk door de verovering van Konstantinopel vergroot mogt worden, zag die spreker daarin geen gevaar voor Engeland, dewijl Rusland, om van het bezit dier stad voor de uitbreiding van deszelfs handel gebruik te kunnen maken, genoopt zou wezen, om eene vredelievende staatkunde te volgen. — Deze redenering van den heer Cobden heeft dadelijk tegenspraak uitgelokt in de bladen, die eene krachtige bescherming van Turkije verlangen, en aanleiding gegeven tot berekeningen van het handelsvoordeel van Engeland eenerzijds ten aanzien van Rusland, anderzijds van Turkije. Volgens de daaromtrent gedane opgaven, zou in 1850 (want latere staten ontbreken nog) voor eene waarde van bijna 5 mill. p. sterl. aan Britsche en Britsch-koloniale goederen naar Turkije zijn uitgevoerd, en voor 4,178,000 p. s. naar Rusland, terwijl in 1851 een getal van 2121 Britsche schepen, metende 404,000 ton, in de Turksche havens (Moldavie, Wallachije en Egypte medegerekend) en daarentegen 2422 schepen, metende slechts 245,874 ton, in de Russische havens zijn binnen gekomen. Voorts beweert men van dien zelfden kant, dat Turkije meer dan Rusland tot het volgen of aannemen van vrijzinnige politieke en handels-beginselen geneigd zou zijn.

SPANJE.

Het Spaansche officiële dagblad van den 23 dezer behelst een bevel aan alle kapiteins-generaal, om den generaal O'Donnel te arresteren, wanneer hij zich binnen acht dagen bij hen aanmeldt, om terstond voor een krijgsraad te regt te staan, aangezien de generaal tot hiertoe geweigerd heeft te gehoorzamen aan het hem gegeven bevel, om zich naar de Canarische eilanden te begeven; houdt de generaal zich gedurende die acht dagen schuil, dan vorderen de militaire reglementen, dat hij uit de kaders van het Spaansche leger geschrapt en als deserteur behandeld worde. Ook is nog bekend gemaakt, dat de koningin, bij gelegenheid harer bevalling, aan een aantal veroordeelden verligting van straf heeft geschonken.

RUSLAND.

Uit Petersburg wordt gemeld, dat, ter bevordering van het [illegible] bij de Russische crediet-inrigtingen, in 1841, zijn uitgegeven 30 millioenen zilveren roebels aan krediet billetten, waarvan 20 toen in reserve zijn gelegd. Van deze reserve zijn in 1849 10 millioenen in omloop gebragt, en, bij ukase van Januarij van dit jaar, is magtiging verleend, om ook de 10 millioenen, welke waren overgebleven, uit te geven. Tevens is bepaald, dat door het vervaardigen van nieuwe krediet-biljetten, ten bedrage van 40 millioenen zilveren roebels, een nieuw reserve-fods zal worden opgerigt.

In berigten uit Polen wordt gemeld, dat een der regimenten van het 2de corps der active armée, van den generaal Paniutin, het welk in Polen in bezetting ligt, last heeft bekomen, om zich zuidwaarts te begeven, zonder echter aan het commando van den genoemden bevelhebber te worden onttrokken. Allerwege in het westen van Rusland worden toebereidselen ten oorlog gemaakt, en aan het vertrek van den generaal van het geniewezen, v. Schilder, naar den Donau wordt veel gewigt gehecht. Op zijn bevel zijn reeds vroeger verscheidene pontons-equipagien derwaarts gezonden.

Te Berlijn zou uit Petersburg een brief van een zeer hoog geplaatst persoon ontvangen zijn, waarin gezegd wordt, dat, hoe opregter men den vrede wenscht, het des te meer pligt is zich met alle ter beschikking staande middelen ten oorlog toe te rusten, en dat Rusland dit nu ook gedaan heeft. Die toerustingen, verneemt men verder, zijn dan ook op de uitgebreidste schaal gemaakt, en overtreffen nog die van 1812.

— Het gerucht loopt te Berlijn, dat de keizer van Rusland aldaar verwacht wordt.

TURKIJE.

Men wacht nog steeds den tekst van het antwoord der Fransche en Engelsche regeringen op de vraag, om ophelderingen des keizers van Rusland. Niet dat men den minsten twijfel koestert over den geest van dat antwoord; het is zeker, dat het in de hoofdzaak alle opheldering afslaat en naar de voorschriften verwijst, welke aan de vlootvoogden gegeven zijn. Doch, hoewel men met de hoofdstrekking bekend is, meenen toch eenige berigtgevers uit Parijs en Londen, dat de vorm van dien aard is, dat daardoor geen dadelijke vredebreuk zal worden te weeg gebragt. Men wil zelfs, dat het antwoord reeds in handen van de gezanten de heeren v. Brunow en v. Kisseleff is, die evenwel hunne post, in Londen en Parijs, niet verlaten hebben.

De *Assemblée Nationale* onderstelt, integendeel, dat aan de vertegenwoordigers van Rusland in die hoofdsteden geen antwoord zal worden gezonden, en dat dit ingewikkeld in eene zinsnede der troonrede zal worden vervat, waarmede den 31 Januarij het Britsche Parlement zal worden geopperd. Anderen weder beweren, dat, ofschoon reeds een gelijkluidend antwoord aan Frankrijk en Engeland gegeven zij, dat niet het onmiddellijk vertrek van den baron v. Brunow, maar wel dat van den graaf v. Kisseleff zal ten gevolge hebben.

Welke bij al die gissingen de ware zij, zal nu welhaast blijken. De minst waarschijnlijke komt die van het genoemde Fransch blad voor. Men kan bezwaarlijk aannemen, dat de twee Westersche mogendheden zich onthouden zouden, hetzij mondeling hetzij bij geschrifte, aan de vertegenwoordigers van den Czaar vertoogen te rigten, in antwoord op de vraag, om opheldering al ware dit zelfs eene weigering tot het geven van opheldering en het zou weinig voegen, meent men, dat de Czaar hunne bedoelingen zou leeren kennen door eene aanspraak aan het Parlement gerigt. En al ware het, dat de Engelsche regering aldus zou handelen, dan zou dit met de Fransche nog het geval niet zijn; van daar dat de bewering van de *Assemblée Nationale* geen geloof schijnt te verdienen.

Ook de bewering, dat de Russische gezant te Londen wel, die te Parijs niet zou vertrekken, vindt bij onbevangen schrijvers weinig of geen geloof.

In verband met deze gissingen of beweringen, verdient gemeld te worden, dat volgens de Parijsche correspondenten van sommige bladen, het Fransche gouvernement geaarzeld hebben zou, om op de vraag van den Russischen gezant, betrekkelijk de oogmerken van het zenden der vereenigde vloten naar de Zwarte Zee, zoodanig stellig antwoord te geven, dat daaruit zou blijken van een vast besluit om des gevorderd voor Turkije de wapenen tegen Rusland te voeren; doch is men in een den 29 op de Tuilerien gehouden ministerraad tot het bepaalde besluit gekomen «om de alliantie met Engeland in stand te houden en met dat Rijk krachtdadig zich te blijven verzetten tegen de onregtmatige vorderingen van Rusland ten aanzien van Turkije.» Terstond na afloop van dien ministerraad zou een courier, met eene mededeeling van dit besluit, naar Londen vertrokken zijn. Men voegt er bij, «dat gedurende die aarzeling van het Fransche bewind de Russische invloed ijverig werkzaam is geweest, om keizer Napoleon in persoon over te halen tot een ander besluit; dat die aarzeling geenzins haren grond had in eenigen twijfel aangaande het belang der Westersche mogendheden, om Ruslands staatzucht tegen te gaan, maar alleen in bedenkingen betreffende den tegenwoordigen binnenlandschen toestand des Rijks, die een voorzigtig gouvernement niet over het hoofd mag zien als het zich aan de kans van een oorlog zou blootstellen.»

Wijders meldt een der bedoelde Parijsche correspondenten, die doorgaans wel onderrigt is, «dat wel is waar, het Fransche gouvernement, even als het Engelsche, besloten heeft, zich door geene verdere ontwijkende mededeelingen van het Russische Kabinet te laten terughouden voor toebereidselen om de Porte bij te staan, — maar dat, naar men te Parijs verzekerde, het Oostenrijksche Kabinet had weten te bewerken, dat de weigering van den Keizer van Rusland, om de voorstellen der conferentie zonder wijziging aan te nemen, *niet* zal beschouwd worden als de deur te sluiten voor alle verdere onderhandelingen; dat de vier verbondene mogendheden in dat geval aan Rusland den noodigen tijd zullen geven, om andere voorstellen te doen, maar onder de uitdrukkelijke voorwaarde, dat het gegeven worde om onverwijld alle toebereidselen bij het leger aan den Donau voor een aanval op het eigenlijke Turksch gebied te staken. Oostenrijk zelf zou dit als eene onvermijdelijke voorwaarde gevorderd hebben.»

De hoop op het behoud des vredes schijnt, ondanks alles, thans nog gegrond te zijn op de zending van den graaf Orloff. Zaturdag jl. is die buitengewone gezant regtstreeks van Warschau te Weenen aangekomen. Ondanks alle beweringen daartegen, blijkt hij dus niet of nog niet te Berlijn te zijn geweest. Zal hij zich nu naar Parijs of Londen begeven, zoo als men heeft voorgesteld? Deswege is men nog geheel in het onzekere. Al wat men stellig meldt, is, dat de graaf Orloff aan het Russische gezantschaps-hotel is afgestapt en reeds den eigen avond in een bijzonder gehoor bij den keizer van Oostenrijk is ontvangen.

Binnenland.

's Gravenhage, 30 Januarij.

LONDEN, Dingsdag 31 Jan. De heden morgen verschenen editie van den *Times* levert eene schets van den hoofdzakelijken inhoud der Troonrede, waarmede het Parlement heden middag door koningin Victoria in persoon zal geopend worden.

De troonrede, zegt de *Times*, zal met betrekking tot de oostersche kwestie de eenvoudige verklaring behelzen, dat de hoop op het herstellen van den vrede tot op dit oogenblik is teleurgesteld.

Intusschen zullen de maritieme en militaire krachten worden vermeerderd en versterkt. Deze kennisgeving zal zich, volgens den *Times*, alleen bepalen tot de aanvrage om den bijstand van het parlement bij de daartoe te nemen maatregelen, de zaak verder overlatende aan het oordeel van Europa en het verlicht gevoelen des volks. Engeland zal, met Frankrijk verbonden, Rusland tegengaan; beider streven zal echter zijn, om daarbij zoo zorgvuldig mogelijk den strijd te voorkomen, die ingeval hij onvermijdelijk blijkt, met den gemeenschappelijken vijand zal worden gevoerd.

Vervolgens zullen de hervormingen der parlementaire en geestelijke hoven, als de eerst aan de orde zijnde punten van behandeling in de geopende zitting, worden opgegeven. De wet op het armwezen zal herzien worden, en de scheepvaartwetten verbetering en aanvulling ondergaan, door de vergunning tot kustvaarthandel aan de vreemde schepen te verleenen.

Hervormingen, met betrekking tot het onderwijs en de civiele dienst, zullen almede op den voorgrond worden gesteld in de te houden troonrede, die, volgens den *Times*, kalm en waardig zal zijn, en wier zaakrijkheid en bezadigdheid gemeld dagblad reeds bij voorraad roemt.

Z. M. heeft goedgevonden tot burgemeester van Colijnsplaat, Kats en Kortgene te benoemen J. H. Bybau.

Z. M. heeft aan A. J. Scrizerius, op zijn verzoek eervol ontslag verleend als burgemeester van Steenwijkerwold.

Z. M. heeft tot lid van regenten over het huis van arrest te Zutphen benoemd, de heer O. S. graaf van Limburg Stirum, burgemeester der stad Zutphen.

Z. M. heeft de heer mr. G. J. E. E. Zilcken, thans adjunct-commies, bevorderd tot commies bij het Departement van Buitenlandsche Zaken.

Z. M. heeft benoemd tot griffier bij het Hoog Militair Geregtshof Jhr. Mr. A. A. van Oldenbarneveld, genaamd Witte Tullingh, thans substituut-griffier bij hetzelve.

De *Illustrirte Zeitung* van 14 Januarij deelt de afbeelding mede van den edelen neger Simão of Simon, die bij de schipbreuk van het stoomschip *Pernambucana* met zeldzame opoffering dertien menschen van den dood redde. Deze daad, waarvan de bijzonderheden door de dagbladen zijn medegedeeld, heeft te Rio Janeiro algemeene geestdrift te weeg gebragt. De berigtgever van de *Illustrirte Zeitung* voegt er bij: «Erwähnenswerth ist der Umstand, dass der Neger gang erstaunt ist über den Enthusiasmus, den seine Handlungsweise erregt hat, die ihm ganz einfach und naturlich dunkt.»

Wij geven allen moralisten in bedenking, bij de overweging van dit feit, eens ernstig over het «wezen der deugd» na te denken [illegible]

De reden, waarom wij overigens van deze afbeelding gewagen, is hierin gelegen, dat op dezelfde bladzijde van genoemd weekblad, die van den beroemden tooneelspeler en schrijver Ira Aldridge voorkomt. Indien wij ons niet bedriegen, is die bijeenvoeging van de zijde der [illegible] niet zonder bedoeling, en als die bedoeling [illegible] komt haar daarvoor eere toe. Waarlijk [illegible] de mensch, als hij *vrij* kan handelen, [illegible] den naam van *mensch* te dragen [illegible] vertoonen ons zeldzame voorbeelden [illegible] de *echt* Afrikaansch geslacht wezen [illegible] een under wangen van hem, die [illegible] mogen zij deugd werelddeel met verachting [illegible] afhankelijk zijn van en talent leeren waarderen, [illegible] ziekelijke maatschappij. de conventioneele [illegible]

Bij Kon. besluit van 10 dezer zijn op nieuw 6 onderwijzers voor Nederl. Indie benoemd, zoodat thans 18 onderwijzers naar Batavia zullen vertrekken.

De Akademie van Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen te Rotterdam heeft den heer A. Pleijzier, zeeschilder, te Amsterdam, tot lid van verdienste benoemd.

Hoe langer hoe meer schijnt het tijdstip te naderen, waarop de teekenkunst een meer wezenlijk bestanddeel van het lager onderwijs zal uitmaken, en van de vele klagten, die thans alom opgaan over de mindere doelmatigheid van het lager onderwijs zijn er mogelijk geene meer gegrond, dan die over de onvoldoende beoefening of geheele verwaarloozing van die kunst. Door «De Gids» werd nog onlangs eene uitvoerige beschouwing over het noodzakelijke van de beoefening der teekenkunst medegedeeld, terwijl dezer dagen ook van wege het Britsche ministerie voor wetenschap en kunst eene circulaire gezonden is aan de onderwijzers der door dat departement gesubsidieerde volksscholen, houdende wenken betrekkelijk het teeken-onderwijs, waarin op den voorgrond wordt geplaatst dat dit onderrigt een degelijk bestanddeel van het lager onderwijs moet uitmaken.

Dit schijnt ook reeds het gevoelen te zijn geweest van den verdienstelijken onderwijzer P. Leupen te Middelburg, die door de uitgave van zijne *Practische Handleiding tot het Elementair teekenen*, uitgegeven bij de Gebroeders Abrahams en waarvan reeds een tweeden druk is verschenen, bewezen heeft volkomen te begrijpen op welke wijze men reeds op de lagere scholen het teekenen kan en moet beoefenen. Wij vestigen daarom gaarne op dit werkje de bijzondere aandacht.

Brouwershaven, 30 Jan. Gisteren arriveerde alhier het schip *Borneo*, kapt. C. C. Hansen, van Batavia, laatstelijk komende van Plymouth. Dit schip heeft eenige uren op de Banjert gezeten en daar een lek bekomen, voor dat het hier binnen kwam. Bij het uitzeilen van Plymouth viel de bootsman Verschoor over boord en is, ondanks de ijverigste pogingen tot redding, verdronken.

= **Zutphen**, 29 Januarij. Heden ochtend, terwijl de familie van den heer S., grossier in sterke dranken, het ontbijt nuttigde, bespeurde men, dat uit den kelder eenige rook door de vloer optrok. Bij onmiddellijk onderzoek bleek het, dat door onvoorzigtig bergen van doofkolen in gezegden kelder brand was ontstaan, welke gelukkig nog in tijds kon worden gebluscht, waardoor dat huisgezin, en onze stad voor eene anders mogelijke ramp is bewaard gebleven, zijnde in die kelder alsmede in een verder gedeelte van het huis eene aanzienlijke partij jenever en spiritus geborgen.

§§ **Coevorden**, 29 Jan. Voorleden week, plaagden in het calicot-fabriek alhier, op een avond twee jongens eenen derde; hij beklaagde zich hierover bij den meesterknecht; uit welken oorzaak weet men niet, echter zonder gevolg. Hij ging zijne moeder, eene weduwe, roepen; de twee andere jongens volgden hem in alle stilte, en wachtten moeder en zoon om den hoek eener achterstraat op. De weduwe was haren zoon voor uit gesneld, deze grepen beide loerenden, en sloegen haar zoo deerlijk, dat zij op de plaats bleef liggen [illegible] wonden; haar zoon was uit angst onder een wagen gekropen. Op beider gejammer werdt de weduwe naar huis gedragen.

— Bijna elken nacht geschieden hier kleine diefstallen, zonder dat de daders opgespoord worden. Wij twijfelen zelfs, of hieraan wel eenige moeite wordt besteed. Het ware te wenschen, dat de hooge regering hieromtrent een onderzoek deed instellen.

∴ **'s Bosch**, 30 Jan. Men deelt ons van goede zijde mede, dat het vorstelijk paleis van wijlen Z. M. Willem II te Tilburg zal verkocht worden, in het openbaar, even als zulks met het mobilair, door Z. M. aldaar nagelaten, het geval was; doch met dit onderscheid, dat men vermoedt, dat op den verkoop van het paleis veel zal worden toegegeven, en het mobilair, daar verkocht, veel opleverde, dewijl ieder een stuk tot aandenken van den overledenen vorst bezitten wilde.

— De Eerw. Paters Redemptoristen zijn met het bestuur der godshuizen en der algemeene armen in onderhandeling getreden over den aankoop van eenen moestuin, gelegen in de tweede Nieuwstraat alhier en in huur bij J. van Aalst, ten einde te dier plaatse hun klooster en hunne kerk te bouwen. Het bestuur moet als koopsom *f* 7500 bepaald hebben, of eene grondrente van *f* 300 's jaars of wel een hypothecair verband tegen 4 pCt.

§§ **Maastricht**, 30 Jan. De Raad dezer stad heeft eene commissie benoemd tot het opstellen van een adres aan den Koning, waarbij Z. M. eerbiedig zal worden verzocht, om het besluit ten opzigte der garnizoensvermindering in te trekken. Terwijl men algemeen betreurt, dat er niet eerder pogingen in het werk zijn gesteld, om het garnizoen te behouden, dat voor deze stad een noodzakelijk levenselement is, hoopt men van den anderen kant, dat alsnog op den noodlottigen maatregel zal kunnen worden teruggekomen. Het vertrek der troepen zal nadeelig terugwerken op den kleinhandel en noodwendig eenen beduidenden invloed uitoefenen op den huurprijs der huizen. Op dit oogenblik zije reeds voor 1° Mei aanstaande, een groot aantal huizen en kwartieren te huur aangekondigd.

— De Raad heeft zich almede tot de Hooge Regering gewend, ten einde eene subsidie te bekomen van *f* 2000, voor het Koninklijk Athenaeum, en zulks in de plaats van het provinciaal subsidie, dat vroeger aan die inrigting verleend, doch in het vorig jaar door de Staten van het gewest ingetrokken werd.

— In de zitting van den 26 en 27 Januarij jl., stond voor het Provinciaal Geregtshof in Limburg teregt de persoon van E. H. A. L...., beschuldigd van misbruik gemaakt te hebben van een *blanceseing*, dat hem niet was toevertrouwd, door bedriegelijk eene verbindtenis op hetzelve te schrijven, waardoor de handteekenaar in zijne fortuin kon worden benadeeld. Na het verhoor der getuigen en van den beschuldigde, nam het openbaar Ministerie, bij monde van den advocaat-generaal, Mr. Batha, een requisitoir tot schuldigverklaring en toepassing eener tuchthuisstraf van vijf jaren, zonder voorafgaande tentoonstelling. De heer Mr. W. Sassen Jz., die als verdediger van den beschuldigde optrad, bekwam daarna het woord en betoogde, dat hier aan de misdaad, voorzien en gestraft bij art. 407 van de Code pénal niet te denken viel, omdat de verbindtenis bestond in een verkoop van een onroerend goed, gedaan door eenen *minderjarige*, en mitsdien als nietig moest worden beschouwd, terwijl daarenboven de beschuldigde niet aan de eigendoms-overdragt door middel van overschrijving had deelgenomen, of, zoo als uit de akte bleek, den verkoop had geaccepteerd. De verdediger beweerde overigens, dat bedoeld artikel niet van toepassing was, omdat het *blanceseing* voor de beschuldigde bestemd, door hem zelven aan een derde in bewaring gegeven en door dien derde vrijwillig aan hem was uitgereikt. Het Hof heeft de uitspraak bepaald op 2 Februarij e. k.

Ingezonden Stukken.

De brief van Professor G. J. Mulder, aan de redactie van „de Nederlander."

Niemand voorzeker zal het den heer Mulder ten kwade duiden, dat hij openlijk opkomt tegen eene zware beschuldiging, in een geacht Tijdschrift tegen hem ingebragt, indien hij van hare ongegrondheid overtuigd is. Het spreekt van zelf, dat hij er belang bij heeft, het publiek te overtuigen, dat hij vreemd bleef aan een adres, dat, indien het van hem ware uitgegaan, zeker meer aan staatkundige rancunes, dan aan „een geschokt Protestantsch gevoel" zou moeten worden toegeschreven. In hoever hij nu van die smet mag geacht worden zich schoon gewasschen te hebben, beslissen wij voor het oogenblik niet. Het nader antwoord van den schrijver in de *Gids* zal hierover voor velen een nieuw licht verspreiden. Maar de hoogleeraar heeft zijne verdediging in een toon gesteld, die de aandacht van het publiek ten volle verdient, en naar onze meening, weinig blijken van opregtheid draagt.

Men is gewoon den knaap die van een of ander vergrijp beschuldigd wordt, en zich verdedigt met te zeggen: „ik heb het niet gedaan, maar ik wilde dat ik het gedaan had," in het dagelijksch leven een' stouten jongen te noemen. De brief van den Hoogleeraar herinnert ons aan zulk een knaap. „Ik heb geen deel aan het adres gehad, zegt hij, maar het zou mij eene streelende voldoening wezen, indien ik er deel aan had gehad." Bij den knaap ziet men veelal, dat hij zoo spreekt, om, indien hem zijne schuld overtuigend blijken mogt, nog den schijn te hebben van iets goeds te hebben gedaan. Wie weet wat den Hoogleeraar bewogen heeft?

Want, ofschoon het bij sommige menschen niet ongewoon is, dat zij hunne eer in hunne schande stellen, kunnen wij den Hoogleeraar niet verblind genoeg rekenen, om te denken, dat het in waarheid voor zijn geweten „eene streelende voldoening" zou geweest zijn, indien hij deel genomen had aan een adres, waarvan hij meer dan iemand het verkeerde moest inzien. Blijkt het niet reeds uit de zonderlinge strekking, die de heer Mulder aan het beruchte adres, in zijn brief tracht te geven, dat hij zelf inziet, dat het geen andere strekking had, dan omverwerping van een Ministerie, dat te veel misbruiken had afgeschaft, om geduld te kunnen worden? „Het adres kantte zich aan tegen gewetensdwang van een man te Rome." Eilieve, Professor, gelooft ge dat? Zijn eenige hooge woorden door den Paus in zijn consistorie gesproken *gewetensdwang?* Is het instellen der Bisschoppelijke hierarchie, door de Grondwet toegelaten, *gewetensdwang?* „Hoe kan het ijs zoo koud, hoe kan het staal zoo hard zijn?" „Het verzette zich tegen handelingen, die grensden aan landsverraad." Eilieve Professor, provoceerde het dan niet juist zulke handelingen? Eischten de organen der partij, waaraan gij u met zulk eene „streelende voldoening" hebt aangesloten niet uitsluiting der Katholieken? Gelooft ons, *dat was landsverraad.* „Het wierp in zijne verdere werking de eerzuchtigen, de baatzuchtigen terug, ofschoon dat vreemd was aan zijn doel." Eilieve, Professor, heeft het niet juist gestrekt, om eerzuchtigen, baatzuchtigen, (en dit was het eenig doel!) in eer en aanzien te brengen, hun plaatsen in te ruimen in lands- en stadsvergaderingen? „Nog eens dan, hoe kan het ijs zoo koud, hoe kan het staal zoo hard zijn?"

Maar al hebt gij dit alles niet begrepen, hebt gij werkelijk (en helaas! op uwe verzekering moeten wij het gelooven!) alles gedacht, wat gij schrijft; dan is het een nieuw bewijs, dat men uitstekend in één vak zijn kan, en onervaren en verblind in een ander. Dan moeten wij alles toeschrijven aan een in een Hoogleeraar, in «een vermaarden landgenoot» schier ongelooflijke onbekendheid met het Nederlandsche Staatregt. Dan zoudt ge geen aanvoerder misschien, maar een der tallooze dupes onzer Aprilbeweging geweest zijn. Dat gij het Staatsregt, de politiek niet beoefent, zal ieder goedkeuren (er zijn wel voorbeelden, dat de Professor, die *Chemie* en *Politiek* beide wil beoefenen, zeer slecht Chemisch onderwijs geeft) maar waartoe er dan over gepraat?

Nog een woord over het slot van den brief. De Schrijver in de *Gids* had den Hoogleeraar meer bekend door zijn haat tegen Thorbecke dan door zijn liefde voor het Protestantismus» genoemd. Die liefde voor het Protestantismus laat de geleerde auteur van «*het streven der stof naar harmonie*» onaangeroerd, maar hij antwoordt op «den haat tegen Thorbecke.» Hij haat niemand. (Het is ons aangenaam, die Christelijke *verklaring* van den heer Mulder te mogen vernemen.) «Maar hij houdt den heer Thorbecke voor een man, die Nederland geheel zou ten verderve gerigt hebben, indien hij nog langer aan het roer gebleven was.» Nu, dat is goed te begrijpen, en hangt maar af van wat men onder «Nederland» verstaat. Meent hij met dat woord het rijk van tallooze misbruiken, die in vroeger dagen zoo algemeen waren, dat b. v. nu nog de nieuwe gemeenteraden de handen vol hebben, om al het verkeerde hunner voorgangers op te ruimen, dan gelooven wij met den heer Mulder, dat Thorbecke dat weldra geheel zou hebben «ten verderve gerigt. Maar meent hij er dat Nederland meê, dat wij liefhebben, en waarop we trotsch zijn, dan willen wij met den Professor in de scheikunde niet twisten; maar vertrouwen, dat de geschiedenis uitspraak zal doen, en aan Thorbecke eene eervolle plaats in hare rollen geven, ook dan nog, als die «*bestrijding*» van Prof. Mulder (dat doelt, gelooven wij, op den brief over het Instituut) reeds lang vergeten is.

En hiermede nemen wij afscheid van den heer Mulder, met de dankbare overtuiging, die hij uitspreekt, dat Thorbecke (in beginselen namelijk) wel blijven zal wat hij is, en met de vaste gedachte (wij zeggen niet *hoop*, want het is ons onverschillig) dat de Professor wel weêr eens veranderen zal.

Advertentiën.

Te Rotterdam liggen in lading naar NEW-YORK,
het Amer. fregatschip MISSISSIPPI, kap. J. HARVEIJ.
Het Amer. fregatschip RICHARD ANDERSON, kapt. C. E. COFFIN.

Naar BOSTON,
het Amer. fregatschip LEILA, kapt. W. W. STAFFORD.
Adres bij WAMBERSIE en CROOSWIJCK. (271)

222ste Nederlandsche Staats-Loterij.
2e LIJST. 4e KLASSE.
Uitgekomene hooge prijzen:
Nº. 19273 *f* 25000; 15518 *f* 1250; 15847, 5378, 6525, 11743, 1643 en 10504 ieder *f* 1000.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 31 Januarij 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**		
Ned.W.Schuld.	2½	58½ 9¾		Pct.	
Dito Certificat.	3	70⅞ 71⅛	*Hope* 1798/1816	5	100¾ 101¼
Dito dito .	4	88⅜ 11/16 5/8	Dito 1828/1829	5	100½ 101
O. I. Leening.	4		Cert. 1831/1838	5	90
Amort. Syndic.	3½		Dito Dito	4½	88¾ 89
Hand.-Maats. .	4½		Dito *Hope* . . .	4	84¾ 5
Belgie.			Dito *Stieglitz*. .	4	
Certificaten. . .	2½		Dito dito 5e Ser.	4	
Dº *Rothschild*.	2½		Inschr. Assig. .	6	
Frankrijk.			Certific. dito. .	6	68¾
Obligatien. . .	3		**Polen.**		
Spanje.					
Nieuwe	1	18⅝ 11/16	Obligatien . . .	4	74¼
Dito Buitenl. .	3		**Oostenrijk.**		
Dº Binnenl. 6/m.	3	35½ ¾ ⅝			
Bew. Sp. Com.		4¾ ¼	Metalliek . . .	5	65¾ 66¼
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	82¼ ¾ ½
Portugal.			Dito letter B . .	5	82¼ ⅝ ½
Londen nieuwe.	5	34½ ⅜ ⅝	Dito 1847 . . .	2½	34½ ⅝
Dito uitgest. .	4		Dito 1851/1852	2½	34½ ⅝

Philad., Bank-Act. 3 3/16; Mex., te Lond. Onb. 22½, ¾, ½; Gren., te Lond. Uitg. 7; Peru 4½ 62. ¼, 62.

Bij geamineerden handel waren de genoteerde fondsen meest alle onveranderd vast, alleenlijk Oostenrijksche blijven iets flaauwer.

FRANKFORT, Maandag 30 Jan. Metal. 5 pct. 69½; Spanje binn. 3 pct. 36; dito 1 pct. 18 13/16; Wiss. op Parijs 3/m 93⅜; dito op Amst. 100¼.

LONDEN, Maandag 30 Januarij. Consols op tijd 90½, 90⅝; Mexico N. 3 pct. 23⅜, 23⅝; Peru N. 4½ pct. 65½, 66½; Gren. Uitg. 6¾; Spanje 1 pct. 18¾, 18⅞: dito Certific. 4; Russen 4½ pct 89, 89½; dito 5 pct. 106; Sardinie 5 pct. 86; Holland 2½ pct. 60½; dito 4 pct. 91¼.

PARIJS, Maandag 30 Januarij. Fr. 4½ pct. op t. 98.90; dito 3 pct. op t. 68.80; Sp. Binn. 3 pct. 36; dito 1 pct. 18¾; Belgie 4½ pct. 89; Russen 4½ pct. 87; N. Metal. 5 pct. 84½.

WEENEN, Maandag 30 Januarij. N. Metall. 90⅛; dito lett. B. 111; Bankactien 1320; Lomb. 5 pct. 101; Loten fl. 250 132¾; Wiss. Lond. 12.18; Parijs 148¼; Zilver

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.